

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд на тема

"Relation between burnout syndrome, motivation and job satisfaction with teachers from Greece" / „Взаимодействие между бърнаут синдрома, мотивацията и удовлетвореността от работата при учители от Гърция“

Докторант: Theodora Roidou / Теодора Роиду

Научен ръководител: доц. д-р Русанка Манчева

Рецензент: проф. д-р Станислава Стоянова

Представен е дисертационен труд на английски език. Дисертационният труд е посветен на актуални проблеми за работата на гръцките учители, част от които са в по-голяма степен проучвани в научната литература до момента, като бърнаута при гръцки учители, но настоящето изследване набляга на взаимовръзката между бърнаута, мотивацията и удовлетвореността от работата при учителите в Република Гърция, което като замисъл би позволило да се установи кои аспекти на мотивацията за работа са най-силно свързани с бърнаута и как би могла да се повиши удовлетвореността от работата и да се минимизира опасността от бърнаут на работното място. Заглавието на английски език би могло да бъде по-добре прецизирано, защото част от него би могла да се разбира и като „удовлетвореност от работата с учители“, а не „удовлетвореност от работата при учители“. Освен това „мотивация“ в заглавието ми се струва твърде обща формулировка и може да се отнася не само за мотивация за работа, а за различни видове мотивация в различни житейски сфери. От

съдържанието на дисертационния труд проличава, че се визира мотивацията за работа, но това можеше да бъде прецизирано в заглавието.

Първа глава от дисертационния труд разглежда в теоретичен аспект изследваните феномени – бърнаут, мотивация и удовлетвореност от работата. Описани са няколко модела на бърнаут, някои от които по-подробно (това са първите три описани модела), а други по-схематично – например осмия модел. В отделна точка се разглеждат възможности за изследване на бърнаут чрез самооценъчни въпросници, интервюта и наблюдения.

Дефинирани са мотивация и мотивация за работа. Представени са класификации на различни видове мотивация, теоретични концепции за мотивацията за работа, както и методи за нейното изследване чрез самооценъчни въпросници, наблюдение и измерване на физиологични показатели.

Описва се какво представлява удовлетвореността от работата и как тя може да бъде изследвана. Положително впечатление създават представените резултати от предишни изследвания относно взаимовръзки между бърнаут, мотивация и удовлетвореност от работата при учители в други държави, както и за равнищата на бърнаут при учители в Гърция по данни от досегашни изследвания. Разглеждат се и възможности за превенция при бърнаут, които могат да се обособят в отделен подраздел на първата глава от дисертационния труд.

Също така една от точките в теоретичната част от дисертационния труд се отнася до специалното образование като е разгледано в исторически аспект отношението към хората с увреждания и специални потребности. Следва раздел за бърнаут, мотивация и удовлетвореност от работата при учители в областта на специалната педагогика.

Втора глава се отнася до методологията на изследването.

Докторантката е създавала собствен въпросник за изследване на вътрешна и външна мотивация в работата, като посочва, че го е създавала на база на други два въпросника на Servou и Krishnakumar относно мотивационни фактори и на база на теориите на Herzberg, Vroom, Deci & Ryan и др. за мотивация в работата.

Докторантката посочва, че за изследване на удовлетвореност от работата е използвала гръцката версия на въпросника Minnesota Satisfaction Questionnaire Long Form с 20 айтема.

За изследване на бърнаута е използвала въпросника на Маслах и Джаксън Maslach Burnout Inventory, чиято форма Maslach Burnout Inventory-Educators Survey е адаптирана за гръцки учители от Kokkinos, 2006, както е посочила докторантката.

Докторантката посочва алфа на Кронбах за всички скали от въпросниците, които е използвала за събиране на данни от 153 изследвани учители.

Докторантката е формулирала една основна хипотеза и четири работни хипотези. Формулираната основна хипотеза се потвърждава според резултатите от осъществения корелационен анализ.

Резултатите са описани и анализирани чрез дескриптивна статистика за представяне на моментното състояние на изследваното явление, корелационни коефициенти за установяване на връзки между изследваните променливи, непараметричният метод на Ман-Уитни за сравнение между две групи (по пол, при сравнение между учители в общообразователните и специалните училища), непараметричният метод на Кръскал-Уолис за сравнения между повече от две групи (при сравнението по трудов стаж; при сравнението по стаж на настоящето работно място; при сравнението между учители на почасова, временна и постоянна работа), Т-критерий за сравнение между учители с бакалавърска степен от една страна и учители с магистърска и докторска степен от друга страна. При изброяването на

методите, използвани за обработка на данни, в раздела за анализ на данните от изследването (Analysis of research data) е пропуснато да бъде отбелязано, че за анализ на данните е използван и Т-критерий. В дисертацията не е поместена информация дали разпределението на балове по променливи е нормално разпределено, което е едно от условията за прилагане на Т-критерий.

Считам, че обобщението на резултатите (Summary of results) не е подкрепено с достатъчно доказателства за всеки от изброените 29 пункта, както следва:

Бих искала да обърна внимание относно обобщение 21 „Depersonalization also negatively correlates with the types of motivation, as it increases, motivation decreases“, че всъщност корелационният коефициент между деперсонализацията и мотивираността от лидера в Таблица 27 е слаб и не е статистически значим.

Освен това в обобщение 25 се говори за влияние на мотивацията върху удовлетвореността от работата в училище („This relationship determines the influence of motivation on satisfaction with schoolwork“), както и за повлияване на удовлетвореността от работата и мотивацията за работа на учителите („it can be concluded that both the satisfaction with the pedagogical work and the motivation to work of the teacher are affected“), но това не може да бъде проверено с корелационния анализ, приложен в дисертационния труд.

Считам за по-подходящо обобщението на резултатите да се обедини с обсъждането им в един раздел. В обсъждането на резултатите трябва да присъства дали хипотезите се потвърждават, а не в заключението. При обсъждането на резултатите отсъства информация относно ограниченията, недостатъците на изследването. Заключението трябва да се отнася до новото, направено и установено в това изследване, възможност за практическо приложение на резултатите, насоки за бъдещи изследвания.

Формулирани са 5 научни приноса. Последното изречение на петия принос е неясно каква идея изразява „Освен това в тази посока е насочена и работата с училищната култура на взаимодействие / In addition, the work with the school culture of interaction is also directed in this direction“.

Цитирани са на латиница 275 литературни източници - английски и гръцки източници.

Дисертацията има две приложения, първото е с методиките на дисертационния труд на английски език, второто приложение е с честотни таблици относно отговори на айтемите от въпросниците, използвани в дисертационния труд.

Представени са автореферат на български език и на английски език, които не съответстват напълно на съдържанието на дисертационния труд, тъй като в тях е отбелязано, че дисертационният труд се състои от 195 страници, 20 фигури и 24 таблици, а всъщност дисертационният труд на английски език е в обем от 192 страници, таблиците в дисертацията са 34, а фигурите са 21. В авторефератите има някои съществени пропуски, например относно превода на български език на четвъртата хипотеза („Демографските характеристики (пол, възраст, години учителски опит) са предиктори за формите на мотивация, удовлетвореността от работата и синдрома на прегаряне сред гръцките учители“), който не съответства на английската ѝ формулировка („Demographic characteristics (gender, age, years of teaching experience) differentiate the forms of motivation, job satisfaction and burnout syndrome among Greek teachers.“) и така изказът на български език предполага провеждане на регресионен анализ за доказване на хипотезата, което не е осъществено в дисертационния труд. Приложените методи за анализ на данните в дисертационния труд подхождат на английския изказ на четвъртата работна хипотеза.

Дисертационният труд има несъмнени достойнства като демонстриране на теоретично познание по темата, умения за организиране

и провеждане на научно изследване, за обработване и представяне на данни от научно изследване. Подкрепям придобиването на образователната и научна степен «доктор» от Теодора Роиду.

13.05.2024 г.

Рецензент:

Проф. д-р Станислава Стоянова

REVIEW

of a dissertation on the topic

"Relation between burnout syndrome, motivation and job satisfaction with teachers from Greece"

PhD student: Theodora Roidou

Scientific supervisor: Assoc. Prof. Rusanka Mancheva, PhD

Reviewer: Prof. Stanislava Stoyanova, PhD

A PhD thesis in English is presented. This PhD thesis is dedicated to current problems of the Greek teachers' work, some of which have been more studied in the scientific literature so far, such as burnout in Greek teachers, but the current study emphasizes the interrelationship between burnout, motivation and job satisfaction in teachers in the Hellenic Republic, which as a design would allow to establish which aspects of work motivation are most strongly related to burnout and how job satisfaction could be increased and the risk of burnout at work could be minimized. The title in English could be better refined because part of it could also be understood as "satisfaction with working with teachers" rather than "teachers' satisfaction with work". Moreover, "motivation" in the title seems to me too general as a formulation, because it can refer not only to work motivation, but to different types of motivation in different life spheres. It is evident from the content of the dissertation that the motivation for work is being addressed, but this could be refined in the title.

The first chapter of the dissertation examines theoretically the phenomena studied – burnout, motivation and job satisfaction. Several burnout models are

described, some of them in more detail (these are the first three models described) and others more schematically – for example, the eighth model. A separate part of PhD thesis discusses some opportunities for exploring burnout through self-report questionnaires, interviews and observations.

Motivation and work motivation are defined. Some classifications of different types of motivation, theoretical concepts of work motivation, as well as some methods for its study through self-report questionnaires, observation and measurement of physiological indicators are presented.

It is described what job satisfaction constitutes and how it can be examined. The presented results of previous studies on the interrelations between burnout, motivation and job satisfaction in teachers in other countries, as well as the levels of burnout in teachers in Greece, according to data from some previous studies, give a positive impression. Some opportunities for prevention of burnout are also considered, which can be divided into a separate subsection of the first chapter of the dissertation.

Also, one of the sections in the theoretical part of the dissertation concerns special education and it historically examines the attitudes towards people with disabilities and special needs. Another section follows on teachers' burnout, motivation and job satisfaction in the field of special pedagogy.

A second chapter concerns the methodology of the study.

The PhD student has created her own questionnaire to study intrinsic and extrinsic motivation at work, stating that she has created it on the basis of two other questionnaires by Servou and Krishnakumar on motivational factors and based on the theories by Herzberg, Vroom, Deci & Ryan and others about motivation at work.

The PhD student points out that for the study of job satisfaction she used the Greek version of the Minnesota Satisfaction Questionnaire - Long Form with 20 items.

For burnout research, she used the Maslach Burnout Inventory, whose form Maslach Burnout Inventory-Educator Survey was adapted for Greek teachers by Kokkinos, 2006, as the PhD student has pointed out.

The PhD student indicated Cronbach's alpha for all the scales from the questionnaires she used to collect data from 153 surveyed teachers.

The PhD student has formulated one basic hypothesis and four working hypotheses. The formulated basic hypothesis was confirmed as the results from the performed correlation analysis indicated.

The results are described and analyzed by means of descriptive statistics to present the cross-sectional state of the studied phenomenon, correlation coefficients to establish relationships between the studied variables, the non-parametric Mann-Whitney U method for comparison between two groups (between gender, comparison between teachers in general and special schools), the non-parametric method of Kruskal-Wallis for comparisons between more than two groups (in the comparison by length of service; in the comparison by length of service in the present workplace; in the comparison between teachers in part-time, temporary and permanent jobs), t-test for comparison between teachers with a bachelor's degree on the one hand and teachers with a master's and doctoral degrees on the other hand. When listing the methods used for data processing, in the section on the analysis of research data it is omitted to be noted, that a t-test was also used to analyse the data. This PhD thesis does not contain information on whether the distribution of scores by variables is normally distributed, which is one of the conditions for applying the t-test.

It seems that the summary of results is not supported by sufficient evidence for each of the 29 points listed as follows:

I would like to draw attention to summary 21 "Depersonalization also negatively correlates with the types of motivation, as it increases, motivation decreases", that in fact the correlation coefficient between depersonalization and motivation by the leader in Table 27 is weak and not statistically significant.

In addition, summary 25 talks about the influence of motivation on satisfaction with schoolwork („This relationship determines the influence of motivation on satisfaction with schoolwork“), as well as influencing teachers’ job satisfaction and work motivation ("it can be concluded that both the satisfaction with the pedagogical work and the motivation to work of the teacher are affected"), but this cannot be verified with the correlation analysis applied in the dissertation.

I consider as more appropriate to be merged the summary of the results with their discussion in one section. In the discussion of the results it should be present whether the hypotheses are confirmed, and not in the conclusion. In the discussion of the results, there is no information regarding the limitations, shortcomings of the study. The conclusion should refer to what new was made and found in this research, the opportunities for practical application of the results, some directions for future research.

Five scientific contributions were formulated. The last sentence of the fifth contribution is unclear what idea it expresses "In addition, the work with the school culture of interaction is also directed in this direction".

The PhD thesis contains 275 literary sources cited in Latin - English and Greek sources.

The dissertation has two appendices. The first appendix contains the research instruments of the dissertation in English. The second appendix contains some frequency tables with answers to the items from the questionnaires used in the dissertation.

An Abstract in Bulgarian and an abstract in English are presented, which do not fully correspond to the content of the dissertation, as they note that the dissertation consists of 195 pages, 20 figures and 24 tables, but in fact the dissertation in English has a volume of 192 pages, the tables in the dissertation are 34, and there are 21 figures. There are some significant omissions in the Abstracts, for example regarding the translation into Bulgarian of the fourth

hypothesis ("Demographic characteristics (gender, age, years of teacher experience) are predictors of forms of motivation, job satisfaction and burnout syndrome among Greek teachers"), which does not correspond to its English formulation ("Demographic characteristics (gender, age, years of teaching experience) differentiate the forms of motivation, job satisfaction and burnout syndrome among Greek teachers.") and thus expressed in Bulgarian, hypothesis 4 implies conducting a regression analysis to prove this hypothesis, which was not implemented in the dissertation. The methods applied for data analysis in the dissertation suit the English expression of the fourth working hypothesis.

This PhD thesis has some undoubted merits such as demonstrating theoretical knowledge of the topic, skills for organizing and conducting scientific research, for processing and presenting data from scientific research. I support the acquisition of the educational and scientific degree "PhD" by Teodora Roidu.

May 13, 2024

Reviewer:

Prof. Stanislava Stoyanova, PhD